

Konferencia ministrov Rady Európy
zodpovedných za územné/regionálne plánovanie

16. zasadnutie, Nafplion, 17. jún 2014

UZNESENIE Č. 1

NAFPLIONSKÁ DEKLARÁCIA:

PODPORA ÚZEMNEJ DEMOKRACIE V ÚZEMNOM PLÁNOVANÍ

MY, MINISTRI členských štátov Rady Európy zodpovední za územné plánovanie, ktorí sme sa stretli v Nafplione, Grécku, 17. júna 2014 na pozvanie nášho gréckeho kolegu p. Yannis Maniatisa na 16. schôdzi našej konferencie Rady Európy;

PRIPOMÍNAJÚC si hlavné zásady, ktoré platia pre procesy a iniciatívy územného plánovania ovplyvňujúce územie, jeho obyvateľstvo a kvalitu života, zakotvené v odporúčaní Rec(2002)1 Výboru ministrov Rady Európy o hlavných zásadách pre udržateľný územný rozvoj európskeho kontinentu;

SO ZRETELŇOM na Dohovor Rady Európy o prístupe k oficiálnym dokumentom (STE č.205) a Dodatkový protokol k Európskej charte miestnej samosprávy (STE č.206);

SO ZRETELŇOM na definíciu participačného plánovania v slovníku CEMAT ako „špecifickej formy plánovacích činností vykonávaných verejnými orgánmi, najmä na miestnej úrovni, čo umožňuje občanom, aby sa zúčastňovali na plánovacom procese“;

VÍTAJÚC príležitosť ponúknutú touto 16. schôdzou, ktorá sa uskutočnila na pozvanie nášho gréckeho hostiteľa, pre diskusiu o téme „Podpora demokracie v územnom plánovaní“;

I. VYHLASUJEME

a Nedávna finančná a hospodárska kríza, ako aj zrýchľujúca sa globalizácia, ukázali zraniteľnosť európskych spoločností. Na niektorých územiach Európy majú podstatný vplyv, pričom výrazne prehlbujú regionálne disparity.

b Podobne, faktory ako napr. demografická zmena, nerovnomerne rozdelená na území, klimatická zmena a finančná udržateľnosť projektov ovplyvňujú rozhodovanie na národnej a európskej úrovni v dosiaľ nevídanom rozsahu a sú silným argumentom pre participačné plánovanie.

c V rovnakom čase rozvoj „digitálnej spoločnosti“, ktorého dôkazom je exponenciálny rast počtu užívateľov sociálnych médií, súčasne nesmierne zväčšil potenciál a rozsah účastníkov konzultačných a rozhodovacích procesov mimo tradičných oblastí demokratickej diskusie.

d Politiky územného rozvoja, podobne ako iné verejné politiky, majú veľký vplyv na životy ľudí a ich kvalitu života. Usmerňujú a podporujú výber, kde budú ľudia žiť, kde môžu byť založené podniky, ako verejné zariadenia a verejné služby budú rozložené na územiach a ako bude zabezpečený prístup k nim.

e Tieto politiky podliehajú rovnakej verejnej kontrole a verejnej zodpovednosti ako iné verejné politiky. Musia byť – a byť považované za - transparentné, vnímavé a

efektívne, pokiaľ ide o účasť verejnosti a poskytovanie vhodných odpovedí na hospodárske, kultúrne, sociálne, environmentálne a demografické výzvy.

f V každom prípade sme svedkami rastúceho dopytu po transparentnosti rozhodovacích procesov, väčšej účasti verejnosti a úplnej zodpovednosti subjektov vykonávajúcich verejné právomoci.

g Zákony a politiky našich členských štátov, ktoré sa týkajú účasti verejnosti v procese udržateľného územného rozvoja, majú veľa spoločných znakov, ktorých konsolidácia a zdieľanie uľahčí šírenie osvedčených postupov a zlepši kvalitu demokracie v procesoch územného plánovania.

II. DOHODLI SME SA NA NASLEDUJÚCICH USMERNENIACH PRE POSILNENIE VEREJNEJ ÚČASTI NA ÚZEMNOM PLÁNOVANÍ

A. Verejná účasť je dôležitá.

1. Územné plánovanie musí riešiť konfliktné záujmy vznikajúce pri využívaní územia, prostredníctvom vyvážených a spravodlivých úprav, zmien a ústupkov.

2. Účasť verejnosti umožňuje zúčastneným stranám a subjektom, aby sa zúčastnili na procese harmonizácie záujmov v rámci daného súboru pravidiel.

3. Účasť verejnosti má vo všetkých svojich formách poskytovať informácie pre politické rozhodovanie o politikách územného plánovania v súlade s demokratickými pravidlami.

4. Účasť verejnosti umožňuje zdieľanie účelu a cieľov politiky územného plánovania a zabezpečuje im najširšiu verejnú podporu. Uplatňuje sa v každej demokratickej spoločnosti a zabezpečuje legitímnosť rozhodovacieho procesu a udržateľnosť jeho výsledkov.

5. Účasť verejnosti umožňuje komunitám, aby vytvorili a pokúšali sa uskutočniť spoločnú víziu pre svoje územie a posilňuje v nich pocit spolupatričnosti.

6. Obzvlášť, v územných plánoch, ktoré majú vplyv na sociálne alebo ekonomicky upadajúce alebo chudobné oblasti, najmä mestské chudobné oblasti, môže byť účasť verejnosti užitočným nástrojom sociálnej inklúzie a sociálnej kohézie.

B. Mali by sme sa zúčastniť.

7. Aktéri zapojení individuálne alebo kolektívne do verejnej účasti v procese územného plánovania majú rôznu charakteristiku, perspektívy a motiváciu pre účasť.

8. Postupy by mali umožniť jednotlivcom, orgánom územnej správy na rôznych úrovniach vecí verejných a zainteresovaným skupinám, aby sa vyjadrili úplne, ale aj zrozumiteľne.

9. Postupy musia umožniť účasť každého možného dotknutého subjektu, alebo každého, kto má záujem participovať na danom pláne.

10. Účasť verejnosti by nemala byť obmedzená len na obyvateľov danej oblasti, ale mala by byť otvorená pre všetky osoby a skupiny, ktoré sú zainteresované na príslušnom pláne alebo procese, napr. združenia podnikateľov a podniky, užívateľov služieb, tých, ktorí sú priamo alebo nepriamo ovplyvnení výsledkami príslušného plánu alebo procesu, občianske a iné profesionálne organizácie.

11. V prípade, že územné plánovanie v danej krajine má alebo môže mať cezhraničný dopad, obyvateľstvo a orgány v susedných krajinách by mali byť o ňom tiež informované a dostať možnosť, aby sa zúčastnili na procese s verejnou účasťou.

12. Pre zvýšenie efektívnosti a účinnosti participačného procesu je dôležitá motivácia a spôsobilosť dotknutej verejnosti, čo môže vyžadovať poskytnutie dostatočných a včasných informácií. Ako užitočné sa ukazuje špeciálne vzdelávanie zamerané na komunikačné, participačné a rozhodovacie schopnosti.

13. Opatrenia pre zvýšenie informovanosti zahŕňajúce skupiny občianskej spoločnosti by mali byť považované za súčasť tohto procesu.

14. Je dôležité, že jednotlivé subjekty prijímajúce rozhodnutia alebo orgány s rozhodovacími právomocami vypočujú verejnosť a vedú diskusiu s verejnosťou v najvhodnejšej forme pred prijatím akéhokoľvek konečného rozhodnutia.

C. Formy procesu.

15. Formy účasti verejnosti sa môžu líšiť v závislosti od rozsahu územných plánov, ich stupňa a veľkosti populácie dotknutého územia, ako aj v závislosti od administratívnej štruktúry a stupňa decentralizácie.

16. Metódy účasti verejnosti musia byť citlivé voči lokálnym podmienkam a brať do úvahy miestne charakteristiky, či už kultúrne, sociálne, ekonomické alebo environmentálne.

17. Ak je to možné, účasť verejnosti by mala byť zahrnutá do procesu územného plánovania ako jeho základný prvok od začiatku plánovania až do jeho ukončenia a aj po jeho skončení, a podľa možnosti by mala zahŕňať aj fázu implementácie a hodnotenia.

18. Procesy územného plánovania by mali byť transparentné, participačné a otvorené kontrole zo strany dotknutých subjektov.

19. Je dôležité, že územní plánovači a iní poradcovia v oblasti územného plánovania s príslušnými schopnosťami ako facilitátori poskytujú technickú pomoc s cieľom odstrániť nedostatky a umožniť kvalitnejšie zastúpenie argumentov a cieľov verejnosti.

20. Územní plánovači a tvorcovia politík by mali považovať účasť verejnosti za prostriedok zlepšenia a validácie svojej práce, nie za jej prekážku.
21. Orgány územnej správy na rôznych úrovniach sa musia zúčastňovať na participačnom plánovaní ako subjekty zodpovedné za daný proces aj ako zúčastnené zainteresované subjekty. Tieto orgány musia poznať alebo mať možnosť získať informácie o špecifickom kontexte a probléme, komunikačné schopnosti technickú pomoc a časovú dostupnosť.
22. Orgán, ktorý je považovaný za nestranný a dôveryhodný, by mal monitorovať a vykonávať dohľad nad procesom účasti verejnosti v rozhodovacom procese, aby sa zabezpečila jeho prístupnosť, spravodlivosť, inkluzívnosť a neskreslenosť.
23. Nevyhnutným predpokladom efektívnej účasti verejnosti je dostupnosť a prístup k dostatočným a včasným informáciám.
24. Informácie musia zahŕňať aj plánované ciele, činnosti a vykonávacie opatrenia, ich financovanie a časový plán implementácie, ktoré sú navrhnuté v územných plánoch.
25. Informácie by mali byť pre tých, ktorí majú záujem a chcú sa zúčastniť zrozumiteľné, koherentné, neskreslené a napadnuteľné.
26. Citlivé informácie týkajúce sa národnej bezpečnosti, práv priemyselného vlastníctva alebo práv jednotlivcov na súkromie nesmú byť prezradené. Skutočnosť, že niektoré informácie nebudú uverejnené alebo sprístupnené, by však mala byť verejne uznaná.
27. Všetky úrovne verejných orgánov zúčastnené na územnom plánovaní by mali včas šíriť informácie a poskytovať vysvetlenia o najdôležitejších plánoch na svojich územiach, o každom pokroku a zásadných zmenách v prijatých rozhodnutiach.
28. Informácie môžu byť poskytované rôznymi spôsobmi a pomocou rôznych informačných kanálov – publikácií, stretnutí, priameho posielania, verejného vypočutia, internetu a sociálnych médií, atď.
29. Treba však zabezpečiť, aby medzi príjemcov týchto informácií boli zahrnuté, pokiaľ to je možné, aj osoby, ktoré majú problém s prístupom alebo používaním digitálnych alebo elektronických komunikačných prostriedkov.
30. Riadny proces treba zaručiť osobám, ktoré vnesú námietky proti určitému rozhodnutiu týkajúcemu sa stratégie, procesu alebo výsledku procesu verejnej účasti.
31. Načasovanie procesu verejnej účasti a jeho rozdelenie na fázy by malo byť vedené ako dôležitý prvok procesu. Tento proces by mal poskytnúť dostatok času na

posilnenie výmeny informácií a uľahčenie dialógu, ale súčasne musí byť ukončený v primeranej lehote, aby nebránil rozhodovaniu.

D. Výsledky a následné opatrenia

32. Výstupy participácie verejnosti – predložené pripomienky, vznesené námietky, dodatočné alebo alternatívne návrhy a pod. - musia byť uverejnené, bez ohľadu na to, či budú vykonané zmeny alebo úpravy pôvodných plánov alebo nie. Výstupy, ktoré neboli zohľadnené, musia byť zdôvodnené.

33. Tieto informácie sú dôležité pre posilnenie presvedčenia užitočnosti osôb, ktoré sa zúčastnili na tomto procese a pre zvýšenie zodpovednosti územných plánovačov a rozhodovacích orgánov.

34. Ponaučenia získané najmä v súvislosti s posilňovaním kapacít demokratických miestnych inštitúcií orientovaných na poskytovanie služieb, komunikačných techník a miestnych spoločenstiev treba spracovať, šíriť a vziať do úvahy pri ďalšom územnom plánovaní.

III. ZAVÄZUJEME SA

že budeme dodržiavať tieto usmernenia v rozsahu, v akom nám to dovoľia naše prostriedky a kompetencie, v súlade so zásadou subsidiarity, a že budeme podporovať ich používanie na regionálnej a miestnej úrovni.